

kíván világítani, hogy a korszak legnépszerűbb művében is fontos eseményként jelennek meg a zsidóüldözések tragikus eseményei.

Tarnai Csillag (Eötvös Loránd Tudományegyetem Eötvös József Collegium)

A nevetés testre gyakorolt hatásai Ottlik Géza *Iskola a határon* című regényében

Ottlik Géza *Iskola a határon* című regényének kőszegi katonaiskolájában központi szerepet kap az egyéniség elfojtása, mindez pedig elsősorban a test korlátok közé szorítása útján történik meg. Az alreálban a szigorú megfigyeltség állapotában engedelmes testekké nevelés jelensége vizsgálható Foucault *Felügyelet és büntetés* című munkája, illetve Sartre a tekintet hatalmáról tett megállapításai felől. A test folyamatos fegyelmzésének következtében a testbe zártság élménye az elvesztett teljességélmény újraalkotásának igényét eredményezi a növendékekben.

Kutatásommal az Ottlik-recepcióban csak az utóbbi évtizedben előtérbe került testpoétikai irányvonalhoz kapcsolódom, és a nevetésfilozófia felől olvasom újra a részleges felszabadulás jeleneit. A Szeredy Dani és Bébé között kialakuló, a bergsoni nevetésesztétikát idéző titkos nevetés létrehozza azt a közösségi összetartozást, amelynek eredményeképpen megjelenhet a bolondozás. A Szeredy és Bébé között létrejövő titkos nevetés bünteti a növendékeket, ha túlságosan gépiessé válnak, így emlékeztetve őket emberi mivoltukra. A felszabadulás élményét testi érzetekkel is kísérő nevetés és utánzás gesztusa lehetőséget biztosít arra, hogy állandósuljon a közös, titkos nevetés. Ez az állapot egyrészt biztosítja a meglelt belső nyugalom kontinuitását; másrészt pedig a nevetés újra és újra kimozdítja a növendékeket a gépiesített állapotból, ezzel megakadályozva, hogy a megregulázott test teljesen robotizálódjon.

Mohai Aletta (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Karagity Antal drámái és prózája

Előadásom Karagity Antal (Antun Karagić, 1913-1966) magyarországi bunyevác író drámáival és prózájával foglalkozik.

Mivel a bunyevácok identitásában zavart okoz eredetük bizonyosságának hiánya, történelmi összefoglalóban ismertetem az eddig kialakult elméleteket. Külön kitérek az ún. „elnemzetleniesítés” időszakára, amikor a kisebbségek identitásának elmagyarosítása volt a cél, hiszen ennek az identitásromboló tevékenységnek a visszaszorítása céljából kezdett bele Karagity Antal a népnevelői munkájába. A dolgozat külön kitér azokra a magyarországi bunyevác irodalmi tevékenységekre, amelyek az író munkásságának megkezdése előtt, illetve azzal párhuzamosan folytak, majd kiemel pár részletet az életéből, melyek szükségesek a művek életrajzi vonatkozásainak felismeréséhez.

Karagity Antal drámái és prózája két fő vonal mentén elindulva rendszerezhetőek. Identitásnevelő írásai arra buzdítják népét, hogy

bunyevátságukat vállalva, hagyományait megtartva éljük életüket az elnyomó rendszer fenyegetéseinek ellenére is, míg néprajzi művei a bunyevác falvak jellegzetes karaktereit, az akkori élet lenyomatát őrzik. Az identitásnevelő és néprajzi alkotások további alcsoportokra bonthatóak: Karagity Antal az identitás erősítés programját két szinten, a hétköznapi életen és a politikán keresztül képzelel el, míg néprajzi jellegű írásai a házasságot tematizálják, és általános erkölcsi kérdéseket tesznek fel. Mindemellett az életmű egészére jellemző a szegények és gazdagok közötti ellentét problémájának fejtegetése.

Az előadás egyik fő kérdése, hogy népszínműnek tekinthető-e a Karagity-drámák. A népszínmű történetének utánajárva és definitív jegyeit használva összehasonlítom a műfaj jellemzőit a bunyevác író drámaival, rámutatva a hasonlóságokra és a különbségekre, amik a népszínmű fogalmának tartalmát kiszélesítik.

Karagity Antal életműve bár nem tartalmaz magas irodalmi értékű műveket, munkássága mégis fontos a (relatív) kevés irodalommal rendelkező bunyevácok számára. A dolgozat célja, hogy az író prózájának és drámáinak feldolgozatlanágából fakadó űrt pótolja, a téma feltérképezése révén bekapcsolja a magyarországi kisebbségek irodalmi diskurzusába.

Fenyő Dániel (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

Hajas Tibor fasizmusa a magyarországi neoavangárd és a Kádár-korszak kultúrájának tükrében

Hajas Tibor tizenkilenc évesen írt néhány verse nagy szerepet játszott abban, hogy a Belvárosi galeri perében többek között fasizmussal való állítólagos szimpatizálása miatt vád alá helyezték és börtönre ítélik. Zavarba ejtő, ha figyelembe vesszük, hogy Hajas maga is rendelkezett zsidó felmenőkkel. A probléma egyik megközelítése Hajas Tibor korai verseinek radikalizmusát a Kádár-korszak zsidó identitással kapcsolatos anomáliáiból vezeti le. Dolgozatomban a szocialista államberendezkedés fasizmus- és holokausztértelmezésén keresztül, valamint a hatvanas évek ifjúsági szubkultúrájának és a neoavangárd irodalom kontextusának figyelembevételével kívánok rámutatni arra, hogy Hajas Tibor korai szövegei nem valamiféle fasiszta kilengés termékei, hanem életművének szerves részét képezik. A versek emellett beleilleszkednek a neoavangárd militarista, antiszemita diszkurzív jegyeket használó alkotásainak sorába is. Hajas akkori szövegeit tehát felfoghatjuk úgy is, mint amelyek nem a zsidó identitás nem-létéből, eltűnéséből fakadó üres hely függvényében jöttek létre, hanem a Kádár-korszak normáitól való elkülönülő tevékenységben, amely egyszerre jelenti az öntudat és egy sajátos esztétikai magatartásmód kialakulását.